

เล่ม ๑๓ แผ่นที่ ๓๔ วันที่ ๒๒ พฤศจิกายนโกสินทร์ศก ๑๑๕ หน้า ๔๐๘

สารบัญ

พระราช พิธี ฉัตรมงคล แด่ พระ ราชทาน พระ
 สุปรรณ บัตร พระ บรม วงษานวงษ์ หิริญบัตร
 ข้าราชการผู้ใหญ่สัญญาบัตรพระสงฆ์หน้า ๔๐๘
 ประกาศ ใน การ พระราช ทานพระ สุปรรณบัตร
 แด่ หิริญบัตร หน้า ๔๑๓
 เครื่องราช อิศริยาภรณ์ แด่ เครื่อง ยศ ที่ พระราช
 ทาน แก่ ท่านที่ ไ้ รับ พระ สุปรรณบัตร แด่ หิริญ
 บัตร หน้า ๔๑๗
 การประชุม ถวาย บังคม พระ บรม รูป หน้า ๔๑๓
 พระราชทาน สัญญาบัตร หน้า ๔๑๘
 พระราชทาน เครื่อง ราช อิศริยาภรณ์ หน้า ๔๑๘
 พระ ราชทาน เครื่อง ยศ หน้า ๔๒๓

ข้าราชการ เฝ้า ทูลของ ชาติ พระบาท หน้า ๔๒๓
 ข้าราชการ ถวาย ถวาย บังคมลา หน้า ๔๒๓
 ใบ ขอท หน้า ๔๒๓
 เล็กจ พระราช คำ เนิน พระ ราชทาน พระ
 กฐิน หน้า ๔๒๔
 เล็กจ พระราช คำ เนิน ทอด พระเนตร
 แข่งม้า หน้า ๔๒๕
 ช่างทาบ หน้า ๔๒๕
 รายงาน กระทรวง ขบวนการ หน้า ๔๒๖

พระราช พิธี ฉัตร มงคล

แด่ พระ ราชทาน พระ สุปรรณบัตร
 หิริญ บัตร แด่ สัญญาบัตร พระสงฆ์
 พระราช พิธี ฉัตร มงคล ซึ่ง นิยมว่า มี ใน

สมัย คล้ายกับวันพระบรมราชาภิเษกครั้ง
แรก โดยสุริยคติ กาล ใต้เริ่ม ในวันที่ ๔
พฤศจิกายน รัตนโกสินทร์ คัถ์ ๑๑๕ ถึงวัน
ที่ ๑๒ พฤศจิกายน เป็นเสร็จ การ เช่น สก
ก่อนมา แต่ใต้ ทรง พระ กรุณา ไปรท
เกล้าฯ ให้เพิ่ม การ พระ ราชทาน พระ สุพรรณ
มิตร เลื่อน กรม แดตั้ง กรม แก่ พระ บรม
วงษานวงษ พระ ราชทาน หิริณูปัตร์เจ้า พระยา
แก่ข้า ราชการ ผู้ใหญ่ ใน พระราช พิธี นี้
ด้วย โดย ราชประเพณี ที่ ทรง พระ กรุณา
ไปรทเกล้าฯ ตั้งขึ้นไว้ เมื่อ วันที่ ๒๔ มีนาคม
รัตนโกสินทร์ คัถ์ ๑๑๔ ที่ใ้ นำ มาลงใน
ราชกิจจานุเบกษา นี้ แผ่นที่ ๑ หน้า ๑๖ นั้นแล้ว
เจ้า พนักงานใ้จัด การ ตั้ง แดง เช่น
กล่าว มาแล้วใน สก ก่อนมา แต่ ใน วัน
ที่ ๑๐ นั้น เจ้าพนักงาน กรมพระ ฮาลักษณ์
ใ้เชิญ พานทอง ๒ ชั้น รอง พระ สุพรรณ
มิตร แลหิริณูปัตร์ (ที่ใ้ มี พิธี จารึกถน พระ
อุโษสถวัต พระ ศิริรัตน ศาสตาราม เมื่อ วันที่ ๔
พฤศจิกายน) ล้วน มี คลุม บักรวม ๕ พาน แล
พานทอง รองคำประกาศ ไป ประคิยฐานเหนือ
ม้า หมู่ตัวนำ เชิญพานทอง รองเครื่อง ขัตติย
ราช อิศริยาภรณ์ อันมี เกียรติคุณรุ่งเรือง ยิ่ง
มหา จักรกรี บรมราชวงษ ๒ พาน ไป ประ
คิยฐาน บน ไ้ ข้าง ม้า หมู่นี้ด้วย
วันที่ ๔ พฤศจิกายน เวลา ๔ ทุ่มเศษ
พระบาท สมเด็จพระเจ้า อยู่หัว เสด็จ ออก พระ
ที่นั่ง อนัน ตสมาคม ทรง จุก เทียน นมัสการ
เครื่อง ๕ ทรงคิด แล้ว ทรง จุก เทียน เครื่อง
ทองน้อย ทลวง สวรร ประเสริฐ อาน ประกาศ
จบแล้ว พระสงฆ์ ๓๕ รูป มี หม่อมเจ้า พระ

สมเด็จพระ พุฒาจารย์ เป็นประธาน ใ้เจริญ
พระ พุทมนต์ จบ แล้ว ถวาย อติเรก ถวายพระ
พรดา พระบาท สมเด็จพระเจ้า อยู่หัว เสด็จ ขึ้น
รุ่งขึ้น วันที่ ๑๐ เวลาเช้า ไปรทเกล้าฯ
ใ้ สมเด็จพระเจ้าลูก ยาทเอน เจ้าฟ้าสมมติวงษ
วโรทัย เสด็จ ออก ทรง ประเคน อาหาร บิณ
ชขาด พระสงฆ์ ๓๕ รูปนั้น ใ้รับ พระ
ราชทานฉิน
เวลาเที่ยงเศษ พระสงฆ์ ฉิน แล้ว พระบาท
สมเด็จพระเจ้า อยู่หัว เสด็จ ออก ทรง จุก เทียน
เครื่อง นมัสการ แล้ว ทรง ประเคน ไทย ขรรณ
แก่ หม่อมเจ้าพระ สมเด็จพระพุฒาจารย์
(พระสงฆ์ นอก นั้น ใ้รับ ไทยขรรณ ที่ ข้า
ราชการ ฝ่าย นำ จัก มาถวาย แล้ว) ทรง
ประเคนแล้ว พระสงฆ์ ถวาย อม โมทนา แล อติเรก
ถวาย พระพรดา กลับไป แล้ว ทรง จุก เทียน
เครื่อง สี่วงษ แลเครื่อง ทอง น้อย ไทร บุษบา
เทพคา พราหมณ์ อาน กุญแจ คำนันท์ จบแล้ว
เบิก แวง เวียน เทียน สมโภช พระมหา เสวตร
ฉัตร เครื่อง ศิริรัตน ราชูประโภค ชาว
ประโคน ๆ พิณฑาทย์มโหรี แล ขั้ไม้
ขั้ชเคาะวี่ พระบรม วงษานวงษ ทรง จุก เทียน
บุษบา เครื่อง บรม ราชูประโภค เวียน เทียน
เสร็จแล้ว พระบาท สมเด็จพระเจ้า อยู่หัว
ทรง พระ สรร่าย แล ทรง เจริม พระ ไ้ชย
วัฒน์ บัระจำ รัชกาล ทั้ง ๕ แล พระ มหา
เสวตรฉัตร เครื่อง ศิริรัตน ราชูประโภคแล้ว
พราหมณ์ใ้ จุก เจริม ตามไสย เวท ไทรผูก
แพรสี่ ชมภู ที่พระ มหาเสวตรฉัตร แล้วเสด็จ ขึ้น
เวลา ยามเศษ พระบาท สมเด็จพระเจ้า
อยู่หัว เสด็จ ออก พระ ที่นั่งไพศาลทักษิณ

ไปรตเกล้าฯ ให้นิมนต์พระสงฆ์ ๓๔ รูป
มี พระเจ้าห้องยาเชอ กรมหมื่นวชิรญาณ
วโรรสเปนประธาน เข้าไปนั่งที่แล้ว
ทรงจุดเทียนนมัสการเครื่อง ๕ ทรงศีล
แล้ว ทรงจุดเทียนที่ พระสยามเทวาธิราช
แลเครื่องนมัสการทองน้อย ที่เครื่องศิริราช
ภคฤกษ์เหนือพระที่นั่งภัทรวิบูลย์ หลวง
ประสิทธิ์ อักษร สาคกร อ่านประกาศเทศนาแล้ว
พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ จบแล้วถวาย
อภิเวท ถวายพระพรลา พระบาทสมเด็จพระเจ้า
อยู่หัวเสด็จขึ้น

รุ่งขึ้นวันที่ ๑๑ เวลาเช้า ไปรตเกล้าฯ
ให้สมเด็จพระเจ้าลูกยาเชอ เจ้าฟ้าอัษฎางค์
เดชาวัช เสด็จออกเสด็จพระสงฆ์ พระสงฆ์
รับพระราชทานฉันแล้ว เจ้าพนักงาน กรม
พระอดิภรณ์ เจริญ พระสุพรรณบัฏ หิริณัฐ
แลคำประกาศ กับเครื่องขัตติยราชอิสริยา
ภรณ์ ไปตั้งไว้เหนือโต๊ะระหว่างเสาค้ำ
คานตักพระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย เวลาเที่ยง
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จออก
ทรงจุดเทียนเครื่องนมัสการแล้ว ทรง
พระเคนกับขี้ภคฤกษ์ แก่ พระเจ้าห้อง
ยาเชอ กรมหมื่นวชิรญาณวโรรส (พระสงฆ์
นอกนั้นได้รับกับขี้ภคฤกษ์ของฝ่ายในแล้ว)
ทรงพระเคนแล้ว พระราชทานสัญญาบัตร
ให้หม่อมราชวงษ พระชัน ปรีเวทย์ ๗ ประโยค
วัด ขวรนิเวศวิหาร เปนพระสุคุณคณา
ภรณ์ที่ พระราชาคณะ พระราชทาน
ตาลิขัฏ แล ไทว เครื่องขริก ขาร กับ
ผ้าขาว พักตามธรรมเนียม พระสงฆ์สวด
ชัยนโตขึ้นพร้อมกัน ครั้นเสร็จการตั้ง

พระราชาคณะแล้ว พระสงฆ์ผู้ใหญ่ฝ่าย
ธรรมยุติกา (ที่ได้มารับพระราชทานฉันนั้น)
๕ รูป มี พระเจ้าห้องยาเชอ กรมหมื่น
วชิรญาณวโรรสเปนประธาน ได้มาสู่อาสน์
สงฆ์พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย พร้อม
ด้วยพระสงฆ์ ฝ่ายมหานิกาย ๕ รูป แล้ว
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จออก
พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย ประทับพระราช
บัลลังก์ นำพระที่นั่งเสวทรถวัลย์ พระบรม
วงษาบุวงษ ข้าราชการ ผู้ใหญ่ หลวง
พระบาทโคขลากับ ชาวประโคน ๆ มโหรีทัก
แตรฝรั่ง ครั้นเสด็จประโคนแล้ว
พระยาศรีสุนทรโวหาร อ่านประกาศสถาปนา
พระเกียรติยศ พระบรมวงษาบุวงษ ๕ พระ
องค์ เลื่อนเกียรติยศข้าราชการผู้ใหญ่
๑ ท่าน จึงจะให้นำมาลงโดยพิธีการ ต่อ
ไป จบแล้วทรงตั้งหน้าพระมหาสังข์ทรงเจิม
แล พระราชทาน พระสุพรรณบัฏ แก่ พระ
บรมวงษาบุวงษ คือ พระเจ้าราชวรวงษเชอ
กรมขุนบดินทรไพศาลโสภณ เลื่อนพระเกียรติยศ
ขึ้น เปนพระเจ้าราชวรวงษเชอ กรมหลวง
บดินทรไพศาลโสภณ ที่สมณเสฐประยูร
พระเจ้าห้องยาเชอ พระองค์เจ้าเกษมศรี
ศุกโยค เปนกรมหมื่นทิวากรวงษประวัติ
พระเจ้าห้องยาเชอ พระองค์เจ้า
จันทร์ทตจ ขาธาร เปนกรมหมื่นวิวิธวรรณ
ปรีชา พระเจ้าขวรวงษเชอ พระองค์
เจ้าจรูญโรจเรืองศรี เปนกรมหมื่นจรัสพร
ปฏิภาณ ทรงตั้งหน้าสังข์ทรงเจิม พระ
ราชทาน หิริณัฐ แก่ พระยาสุรศักดิ์มนตรี
เลื่อนขึ้น เปนเจ้าพระยา มีสร้อยนามถึง

ระ มีแจ้งต่อไป ใน ประกาศ แด พระ ราชทาน
 เครื่อง ราชอิสริยาภรณ์ กับ เครื่อง ยศ ทั้ง ๖
 กล่าวต่อไป ขณะนี้ พระสงฆ์ ๑๐ รูป นั้น สว
 ไชย มงคล ชาว ประโคม ๆ คุริย คนตรี เสร็จ
 แล้ว พระบรม วงษานุกรม ที่ ใต้ รัช พระ ราชทาน
 พระ สุปรรณ บัทร ใต้ ทุล เกล้า ๑ ถวาย คอก
 ไม้ ขี้ เทียน ตัน ไม้ ทอง เงิน แต่ พระบาท
 สมเด็จ พระเจ้า อยู่หัว ถวาย คอก ไม้ ขี้ เทียน
 แก่ พระบรม วงษานุกรม ผู้ใหญ่ ฝ่าย นำ ฝ่าย ใน
 พระบาท สมเด็จ พระเจ้า อยู่หัว พระราชทาน เครื่อง
 ราชอิสริยาภรณ์ แก่ ข้าราชการ ฝ่าย ทหาร
 พลเรือน รวม ๑๑๐ ท่าน เจ้าพนักงาน ใต้
 เสด็จ พระ สุปรรณ บัทร หิรัญ บัทร ไปตั้ง ที่ พระ
 ที่ นั้ง ไพศาล ทักษิณ ตาม เติม แล้ว พระ สงฆ์
 ๑๐ รูป นั้น ถวาย อนุโมทนา แด อติเรก
 ถวาย พระพรตา พระบาท สมเด็จ พระเจ้า อยู่หัว
 ทรง พระ คำ เนิบ สู่ พระ ที่ นั้ง ไพศาล ทักษิณ
 พระเจ้า นัง ยาชอ กรม ทม นัง ขิว ญาณ วโร
 รส ใต้ เสด็จ เข้า ไป พระ ที่ นั้ง นั้น พว อัม
 คัย พระสงฆ์ ๔ รูป นั้น แล้ว พระ สงฆ์
 ใต้ ถวาย อนุโมทนา แด เจริญ พระ ยวติ ถวาย
 อติเรก ถวาย พระพรตา แล้ว พระบาท สมเด็จ
 พระ เจ้า อยู่หัว ทรง จุก เทียน เครื่อง สั้ง เวย
 แด เครื่อง ทอง น้อย ไทรบชา เทวคา พราหมณ์
 อาน คุยฎิ คำ ฉินท์ แล้ว เวียน เทียน สมโภช
 พระ มหา เสวกรนิคร เครื่อง ศิริรัตน ราช ประ โภค
 พว อัม คัย พระ สุปรรณ บัทร หิรัญ บัทร ตาม
 ประเพณิ เสร็จ แล้ว เสด็จ ขึ้น

เวลา ยาม เสด็จ พระ บาท สมเด็จ พระ เจ้า

อยู่หัว เสด็จ ออก พระ ที่ นั้ง จักรวิ มหา ปรา
 สาก ทรง จุก เทียน เครื่อง นมัสการ แด ทรง คัด
 เหมือน วัน ก่อน แล้ว นาย ช่าง ปะเรียม อาน
 ประกาศ พระ สงฆ์ ๓๔ รูป มี สมเด็จ พระวัน รัต
 เปน ประธาน เจริญ พระ พุทมนต์ จบ แล้ว
 ถวาย อติเรก ถวาย พระพรตา พระบาท
 สมเด็จ พระเจ้า อยู่หัว เสด็จ ขึ้น

ใน วัน นี้ ซึ่ง เปน วัน ทรง กับ วัน พระบรม
 ราชาภิเศก เจ้า พนักงาน ทหาร ยก ทหาร เรือ
 ใต้ ยิง ขึ้น แต่ง ละ ๓ เวลา รวม ๑๑๑ นัด ทุก แห่ง
 เช่น ทด ช้ มา

รุ่ง ขึ้น วัน ที่ ๑๒ เวลา เข้า ไป รท เกล้า ๑
 ใต้ สมเด็จ พระเจ้า ลก ยาเชอ เจ้า ฟ้า
 อัยฎาณ ค์ เทชาวจ เสด็จ ออก เสด็จ พระ สงฆ์
 ๓๔ รูป นั้น เวลา เที่ยง เสด็จ พระสงฆ์ ฉิน แล้ว
 พระ บาท สมเด็จ พระเจ้า อยู่หัว เสด็จ ออก
 ทรง จุก เทียน เครื่อง นมัสการ แล้ว ทรง
 ประเคน ขริกขาร ภักดิ์ แก่ สมเด็จ พระวัน รัต
 (พระสงฆ์ นอก นั้น ใต้ รับ ขริกขาร ภักดิ์
 ที่ พระ บรม วงษา นุกรม ฝ่าย นำ ทรง จัก
 มา ถวาย แล้ว) ทรง ประเคน แล้ว พระสงฆ์
 ถวาย อนุโมทนา แด อติเรก ถวาย พระพร ตา
 ทรง จุก เทียน เครื่อง สั้ง เวย ไทรบชา เทวคา
 พราหมณ์ อาน คุยฎิ คำ ฉินท์ แล้ว เบิก แวน
 เวียน เทียน สมโภช พระ มหา เสวกรนิคร เครื่อง
 ศิริรัตน ราช ประ โภค เหมือน ใน วัน ที่ ๑๐ แล้ว
 พระ บาท สมเด็จ พระเจ้า อยู่หัว เสด็จ ขึ้น

ใน วัน นี้ แด วัน ที่ ๑๓ เจ้า พนักงาน ใต้
 เสด็จ พระ สุปรรณ บัทร หิรัญ บัทร แด เครื่อง
 ยศ ไป ส่ง โดย พระ เกียรติ ยศ แด เกียรติ ยศ
 ตาม ประเพณิ